

علمایا مذهبي مشران مدني آواز پورته کوي

له کاونټر پارټ سره په دې موخه کار کول چې په افغانستان کې مثبتې مدني ټولنه وده وکړي

علمایا یو د بل په پرتله د دیني پوهې له مختلفو کچو څخه برخمن دي او دوی بیا د خپلو پيروانو یا هغو کسانو تر منځ چې ددوی خبرو ته په عام محضر کې غوړېږي، د تفکر یا عقیدې زېروونکي خلک دي.

په افغان ټولنه کې د علماوو د اهمیت په پوهېدو سره، کاونټر پارټ نړیوالې مؤسسې د ۲۰۰۸م کال په اوږدو کې یوه پروژې پیل کړه چې له مخې یې علما د بدلون د عالي استازو په توګه چې دوی د ټول افغانستان په کچه د ټولنیز تفکر او عقیدې جوړونې آرسوله ده، په پرمختیایي چارو کې دخپل کړي. کاونټر پارټ نړیوالې مؤسسې له علماوو سره اته د بحث ګردې میزونه دایر کړل چې د هېواد له مرکز کابل څخه او له دریو نورو ولایتونو: هرات، بلخ او ننگرهار څخه علماوو په کې ګډون وکړ. په دغو څلورو ساحو کې ۶۸ ګډونوالو برخه واخیسته چې ۵۸ تنه دیني عالمان او نهه تنه یې بنځینه عالمانې وې.

(پاڼې ۲۲ مخ کې)

یو دیني عالم په رایویري ګردې مېز کې

په داسې یوه ټولنه کې چې اسلام په مسقیمه توګه د هغې له نوم او عمل یعنی د افغانستان اسلامي جمهوریت سره تړلی دی، علما یا مذهبي مشران د خلکو او د مدني ټولنې په منځ کې له ډېر احترام او نفوذ څخه برخمن دي. د علماوو نظریه او فعالیتونه په ټولنیزو چارو کې د ملاحظې وړ وزن لري او دوی په ټولنیزه کچه له کلیدي مقام څخه برخمن دي. علما کولی شي د دولت او مدني ټولنې په اړه مشې او مشهورې انګېرنې را پیدا کړي چې له مخې یې د افغانستان د ټولو خلکو له پاره د مثبت نقش لوبولو زمینه برابروي شي. علما د افغان ټولنې یوه مهمه برخه یا عنصر دی که هغه په کلیوالي کچه او یا هم ښاري یا مرکزي کچه وي. دغه موضوع هغه وخت ډېره مهمه ګرځي کله چې موږ په هېواد کې موجود له ۳۰۰۰۰ څخه زیات کلي په نظر کې ونیسو چې هر کلي بیا په منځني حد څلور یا پنځه جوماتونه لري، چې ځینې یې بیا د لوی شمېر مرکزي ساحو خلکو له پاره جامع جوماتونه دي. د هر یوه جومات مسؤلیت د یوه عالم (د علما مفرد) په غاړه وي، چې

د افغان ځوانانو استازو د ولسي جرګې له لاسه پورته کول چې د دوه اړخیز پوهاوي لارې چارې په ګوته او ننگونې له منځه یوسي

د دغه مجلس هدف دا دی چې د مدني ټولنې مؤسسې د ولسي جرګې او مشرانو جرګې له کمېټو سره چې د جنرال او مدني ټولنې په مسایلو باندې کار کوي، سره په یوه غولي راغونډه کړي چې د مدني ټولنې په اړه لاسته راوړنې او پرمخ کې یې د پرتو ننگونو په هکله معلومات سره شریک کړي، او دا چې داسې لارې چارې را منځته کړي چې د دواړو سکټورونو تر منځ دوه اړخیز پوهاوی پرې را منځته کړل شي.

(پاڼې ۲۲ مخ کې)

د ۲۰۰۹م کال د مارچ په ۳مه نېټه د کاونټر پارټ نړیوالې مؤسسې د مفاهمې او رسنیو ته د رسېدنې مدیر کیومرث قاهر د کاونټر پارټ په دفتر کې د مدني ټولنې د ځوانانو د څلورو مؤسسو (د ځوانانو د سرمشریزې مجلس، د سولې زړې، د افغان ځوانانو مؤسسو د ملاتړ له ادارې او د افغان ځوانانو کلتوري ټولنې) څخه د ۱۵ تنو استازو او د ولسي جرګې د غړو آغلې ازینا رفعت، ډاکټر نعمت، شکرپه بارکزی او شینکې کروخیل چې دغه ټول د ولسي جرګې د جنرال او ځوانانو د کمېټې غړي دي، سره د ګډ مجلس کوربه و.

د کاونټر پارټ - ارمنستان دفتر د افغانستان د اېکس او د هغې د شریکبانو ټولنو کارمندانو ته د اډویکس متوسطې روزنې وړاندې کړي

د کاونټر پارټ د اېکس پروګرام کارمندانو ته د اډویکس د تړینګ یوه څنډه-کابل

د تېرو کلونو پر مهال کاونټر پارټ خپلو شریکبانو ټولنو یعنی د مدني ټولنې د ملاتړ ارتباطي مؤسسو، د مدني ټولنې د ملاتړ مرکزونو او د مدني ټولنې مؤسسو ته د اډویکس په اړه ډېر شمېر روزنې وړاندې کړي دي. اډویکس په افغانستان کې یوه نوې موضوع ده، کاونټر پارټ ددې له پاره چې د خپلو کارمندانو او د خپلو شریکبانو ټولنو د کارمندانو ظرفیتونه لوړ کړي، نو یې وپتېيله چې په آذربایجان او ارمنستان کې د خپلو ساحوي دفترونو سره په تماس کې شي چې دوی د اډویکس په پروګرامونو کې خورا ډېرې تجربې لري او په دې توګه موږ ته د اډویکس پرمختللي روزنې وړاندې کړي. وروسته بیا پرېکړه په دې وشوه چې په ارمنستان کې د کاونټر پارټ د دفتر مشر الیکس سردار څخه هیله وشي چې د هغه د مدني اډویکس د ملاتړ پروګرام د افغانستان له حالت سره ورته والی درلود، چې راشي او تړینګ وړاندې کړي.

(پاڼې ۲۳ مخ کې)

علماء یا مذهبي مشران مدني آواز پورته کوي...

ددغو گردیو میزونو هدف دا و چې د علماوو تر منځ بحثونه را منځته کړي او دا چې مدني ټولني په هکله د عامو وگړو له خوا د شک او ناسمو انگېرنو په اړه ددوی نظر واخیستل شي. د مثبت ډيالوگ او خبرو اترو د را منځته کولو او هڅولو له مخې کاونټرپارټ په دې بريالی شو چې د گډونوالو علماوو په وسيله واضحې انگېرنې را منځته کړي، په دې توگه چې مدني ټولنه څه شی ده، څه ډول مدني ټولنه د افغانستان په پرمختگ کې مرسته کولی شي او — په ټولنيزه کچه د علماوو د مستقیمې گډون ونډې له مخې — څه ډول ددغه هېواد اتباع کولی شي په هغو مسایلو کې چې د دوی په ټولنو پورې اړه لري را شریکېدلی شي.

هغه عامې لاسته راوړنې چې ددغو گردیو میزونو څخه ترلاسه شوي دي دا دي چې علماوو مدني ټولنه د يوې داسې ټولني په توگه تعريف کړې چې خلک له مختلفو مفکورو سره سره کولی په سوله او امن کې ژوند وکړي. مدني گډون ونډه يا مشارکت داسې يو فرصت گڼل شوی چې د ټولو اتباعو معنوي او فزيکي حقونه په کې خوندي وي، او داسې يوه وسيله چې له مخې يې ټول اتباع پرته د نه مهار کېدونکو خنډونو او يا هم پرته له تبعیضي رواجونو څخه منابعو ته لاسرسی ولري. گډونوالو دغه راز څرگنده کړه چې مدني ټولنه په داسې اساساتو او اصولو ولاړه ده چې له مخې يې نران او بنځې د اسلامي ارزښتونو او تعليماتو سره سم له مساوي حقونو برخمن وي.

په دغو گردیو میزونو کې د علماوو يو بل جالب بحث د جنډر د تعادل او مساواتو او په افغان مدني ټولنه کې د دغه ډول مساواتو د نقش په اړه د علماوو مختلف نظرونه وو. ځينې گډونوال په دې عقیده وو چې جنډر په دې معنی دی چې نران او بنځې دې د ټولنې د هوساينې په خاطر يو د بل تر څنگ گډ کار وکړي، له بل پلوه ځينې نور بيا په دې نظر وو چې د جنډر مفهوم د بنځو او نرو مساوي حقونو ته راجع کېږي. زياتره علما په يوه مسلکي چاپېريال کې د بنځو له کار سره په دې شرط موافق وو چې د دوی اسلامي قانون سمې او په حجاب کې کار وکړي. دغه راز دوی د ډيموکراسۍ د مفهوم په اړه هم بېلابېل نظرونه وړاندې کړل. د ځينو علماوو په نظر غربي ډيموکراسي انفراديت يا جلاوالي ته وده ورکوي چې په هغې کې افراد را ټولېږي او قوانين را منځته کوي، چې دغه کار د اسلام له مخې منع

کاونټرپارټ او د په گټو نه ولاړ قانون له پاره نړيوال مرکز د مدني ټولني په اړه گړدي مېز داير کړ

د روان کال د مارچ په ۲۸مه نېټه کاونټرپارټ نړيوالې مؤسسې او د په گټو نه ولاړ قانون له پاره نړيوال مرکز د مدني ټولني په هکله د خپلو دوو پلان شوو گردیو میزونو څخه لومړنۍ گړدي مېز داير کړ.

په دغه دوه ساعته په ژوندۍ توگه خپور شوی گړدی مېز کې د مدني ټولني د مفهوم، د انجواگانو په اړه د حقوقي مسايلو، او د افغانستان په اوسني او راتلونکي پرمختگ کې د مدني ټولني د مؤسسو د نقش په اړه معلومات وړاندې کړل شول. ددغه پروگرام کوربه د کاونټرپارټ نړيوالې مؤسسې حقوقي مشاور اېمل سنجيده و، او مېلمه يې د ميدان وردگ والي بناغلی حليم فدایي و، چې په افغانستان کې د مدني ټولني د پرمختگ آواز پورته کونکی او مدافع دی. دغه گړدی مېز د افغانستان د ملي راډيو ټلويزيون له لارې خپور شو.

د افغان ځوانانو استازو د ولسي جرگې له فزو سره په دې موخه لیده کانه وکړل....

د ځوانانو د ټولنو استازو د ځوانانو د بې روزگاريو، د پالیسۍ جوړولو په بهیرونو کې د ځوانانو له پاره د فرصتونو د نشتوالي او په افغانستان کې ښوونې او روزنې ته د ځوانانو نه لاسرسی، موضوعاتو په اړه بحثونه وکړل.

د ولسي جرگې غړې ازینا رفعت چې په ولسي جرگه کې د ځوانانو د کمېټې مشره ده، د ځوانانو په اړه د راپورته شوو ستونزو یادښتونه ونيول او ژمنه يې وکړه چې د ولسي جرگې د کمېټې په غونډه کې به دغه مسايلو باندې غور کوي. گډونوالو غوښتنه وکړه چې دوی ته دې د ځوانانو د کمېټې په راتلونکې غونډه کې د گډون کولو فرصت ورکړل شي، چې په دې توگه دوی د خپلو اړوندو مسايلو په اړه په مستقیمه توگه د ولسي جرگې له غړو سره وغږېږي. د ولسي جرگې غړې رفعت به ددوی غوښتنه په نظر کې نیسي او دوی ته به د

گړخول شوی دی، ځکه چې د قرآن عظیم الشان له مخې دغه ډول پرېکړې د اسلامي شوراگانو له خوا باید وشي. ځينو بیا د اسلامي ډيموکراسۍ موډل يا نمونه انتخاب کړه يعنې هغه چې د عقیدې پر بنسټ حکومت را منځته کوي چې په داسې نظام کې بيا نران او بنځې دواړه د انتخاب او ټاکنې حق لري.

د کاونټرپارټ نړيوالې ټولني د دغو گردیو میزونو له بحثونو څخه تر ټولو ستر زده شوی درس دغه دی چې که څه هم علما د مدني ټولني، ډيموکراسۍ، جنډر، حکومت، او سياسي ډلو په اړه مختلف نظرونه لري، خو لا هم ددوی نظرونه د عامو وگړو تر منځ په پراخه کچه د احترام او عزت وړ دي. په هېڅ يوه پرمختیايي پروسه کې ددوی نه وړ شاملول ښايي چې دغه پروسې له يوې مخ په ټپه ودروي او کېدلې شي د نړيوالو انجواگانو او د محلي مؤسسو پر وړاندې جدي خنډونه را منځته کړي هغوی چې ددې لېوالتيا لري چې د ټولنيز مشارکت يا يو پر بل اغېز لرونکو فعالیتونو د ودې په اړه د افغانستان په شمول په هر بل اسلامي جمهوريت کې کار کوي.

د افغانستان دولت، نړيوالې تمویلونکې ادارې، او د مدني ټولني کورنۍ مؤسسې ښايي د ټول شمولو پروگرامونو د طرحه کولو څخه گټې پورته کړي، چې په دې کې مذهبي مشران، لکه ددغه هېواد علما، د ډيالوگ او خبرو اترو له مخې په نړيواله کچه د سپانسر شوو يا د مالي مرستو له مخې د ملاتړ شوو او په دوه اړخيزه توگه د توافق شوو هدفونو په اړه په افغانستان کې وپوهېږي، او دا خبره په رسمیت پېژندل چې په ټولنيز ژوندانه کې ټول گډونوال کولی شي نقش ولوبوي او دا خبره يقيني کړي چې د ټولو د مختلفو هیلو آواز اورېدل شوی دی. د افغانستان علما او ملایانو څرگنده کړې ده چې د دغه ډول ډيالوگ، بحثونو او مناظرو پر مخ بې دروازي پرانیستې دي، او کاونټرپارټ نړيواله مؤسسه ټول شموله او د ډيموکراتیکو ارزښتونو، د مدني ټولني د مشارکت او د مدني تعليماتو د اهميت، د بنځو د حقونو اعاده کولو او احترام ساتلو، د افغانستان په سياسي ژوند کې مشارکت او په ټاکنو او ټاکنيزو پروسو کې د مثبت برخورد له مخې برخه اخیستلو او نورو دغه ډول موضوعاتو په اړه د ډيالوگونو او خبرو اترو ته خلک هڅوي چې د چاپېريال په کچه حساس گڼل کېږي.

د افغانستان راډيو ټلويزيون په مستقیمه توگه شپږ ميليونه لیدونکي او اورېدونکي د هېواد د ۳۴ ولايتونو په کچه لري.

ددغه پروگرام هدف دا و چې د مدني ټولني په اړه د عامو نفوسو د پوهاوي کچه لوړه کړي او ددغې موضوع په اړه د زياترو هغو ناسمو انگېرنو سپيناوی وشي چې اوس هم په هېواد کې موجودې دي. کاونټرپارټ د مدني ټولني د بحث په اړه زيات مثبت غبرگونونه ترلاسه کړل او د پروگرام په بهير کې يې ډېر شمېر تليفوني اړیکې ترلاسه کړې.

کاونټرپارټ به د دغه ډول وگړنيزو خبرو اترو ته په دې هيله دوام ورکوي چې د مدني ټولني په اړه عامه پوهاوی زيات کړي او چې په دې توگه په افغانستان کې د مدني ټولني د مؤسسو مثبت طبيعت او توليدي يا گټور رول برالا او برجسته کړي.

ولسي جرگې د کمېټې په مجلس کې د گډون بلنلیک استوي. دغه راز گډونوال وهڅول شول چې د راتلونکو ټولټاکنو له نوماندانو سره د اگست مياشتې د ولسمشريزو ټولټاکنو تر وخته وگوري او د ځوانانو اړوند مسايل دې ورسره شریک کړي په داسې حال کې چې دوی دې د ځوانانو په پلوی مدافعه وکړي چې د ولسمشريزو ټولټاکنو په دریغ کې دې د ځوانانو اړوند مسايل شامل کړي.

د ځوانانو د ټولنو استازي به دغه راز ددې مسؤليت هم ولري چې د تعقیبولو یا داسې ميکانيزم را منځته کړي چې له مخې يې د ولسي جرگې له غړو سره د همغږۍ او يو پر بل د اغېز لرونکو ناستو او مجلسونو تاييا ونیسي. کاونټرپارټ به ددغه مجلس څارنه کوي او په راتلونکي کې د اړتيا پر وخت به تخنیکي مرستې ورته وړاندې کوي.

کولو څخه وروسته د کاونټرپارټ د پروگرام کارمندان په تحلیلي مهارتونو باندې مجهز شول چې له مخې یې کولی شي د افغانستان د وضعیت سره سم د اډویکسی د وړاندیز شوو فعالیتونو معیار او اغېزې تشخیص کړي.

کاونټرپارټ پېیلی ده چې د اډویکسی. بلا عوזה مرستی د روان کال په وروستیو کې د اډویکسی د دویم ځلي بلاعوضه مرستو د پروگرام له مخې د اېکس شریکبانو مؤسسو ته د ۲۰۰۹ کال په وروستیو کې ورکړي.

د ټریننگ او د روزونکو د روزنې د موډل د ترلاسه کولو په نتیجه کې، کاونټرپارټ او شریکبانې مؤسسې به یې د اډویکسی د مراجعوي او آماده اشخاصو یوه ډله را منځته کوي، چې دوی به د اېکس له خوا نښه شوو د مدني ټولني مؤسسو ته د اډویکسی ټریننگونه وړاندې کوي، چې په دې توگه دغه مؤسسې په اړینه پوهه او مهارتونو مجهزې کړي چې دوی بیا د ټول افغانستان په کچه د اډویکسی کمپاونه طرح او تطبیق کړي.

د مدني ټولني له شریکبانو سره په دې موخه کار کول چې پایښتیزې شي: د اېکس روزنې په افغانستان کې د مدني ټولني د پایښتیزو مؤسسو په رامنځته کولو متمرکزې دي

ظرفیتونو د لوړولو افغان مؤسسو د اېکس یوه شریکبانې مؤسسو شوه، کارمندانو یې دا فرصت ترلاسه کړ چې د کاونټرپارټ له خوا په وړاندې شوو ډېر شمېر ټریننگونو کې برخه واخلي، په ځانگړې توگه د ټولني د ستونزو د حل او د پروژو د ډیزاین او پروپوزل لیکلو په ټریننگونو کې. دغو ټریننگونو له مؤسسې او د هغې له کارمندانو سره مرسته وکړه چې څه ډول د ټولني متنوع گروپونه او ډلې په یوه غولې سره را غونډ کړي چې ستونزې په خپله معلومې کړي او د لومړیتوبونو له مخې یې حل لارې وړاندیز کړي. پر دې سربېره، دغو ټریننگونو د ظرفیتونو د لوړولو افغان مؤسسې کارمندان د پروژې له سایکل یا دوران او د پروژې د پروپوزل له اساساتو او د تعقیبي ارزونې له مفهوم سره آشنا کړل.

د ظرفیتونو د لوړولو افغان مؤسسې کارمندانو دغه ټریننگ ډېر عملي، گټور او ښه تنظیم شوی وگاڼه. د مؤسسې کارمندانو داسې لارې چارې او طرحې وسیلې ومیندلې چې له مخې یې د ټولني اړتیاوو او لومړیتوبونو ته ځواب ویلی شي. ځکه خو د ظرفیتونو د لوړولو افغان مؤسسې د پروژو ډېر شمېر پروپوزلونه را منځته کړل او په بریالیتوب سره یې تر ۲۰۰۰۰ امریکایي ډالرو زیاتې مالي سرچینې د اتو بېلا بېلو پروژو له پاره ترلاسه کړي دي. دغه پروژې په لاندې ډول دي:

- درې پروژې د ښځو پر وړاندې د تبعیض د له منځه وړلو له کمېټې (CEDAW) څخه د ټولنښتو ښوونځیو د تاسیس له پاره په پروان او کابل ولایتونو کې دي چې د ۷ څخه تر ۲۵ کلونو د عمر لرونکو ۱۰۵۰ تنو نجونو له پاره د کمپیوټر او انگریزۍ ژب لوست کورسونه وړاندې کوي؛
- له یونفیم مؤسسې څخه؛ د ښځو حقونه، د بېسوادۍ او مسلکي زده کړو پروژو؛
- د سویډن له کمېټې څخه د عمومي ادارې، د دفتر د مدیریت او د حسابدارۍ د اساساتو د ټریننگونو په اړه پروژو، او؛
- یوه پروژو له یورو انټرنیشنل افغانستان او دوې د افغان مدني ټولني له مجتمع څخه په کابل، پروان، لوگر او غزني ولایتونو کې.

بريالی رشیدي د ظرفیتونو د لوړولو د افغان مؤسسې رییس ښاغلی بریالی رشیدی د کاونټرپارټ له خوا د مرسته شوو ټریننگونو مندوی دی او وايي: "د افغانستان د بې وزله خلکو د مرستې کولو په لړ کې په نږدې راتلونکې کې د ظرفیتونو د لوړولو افغان مؤسسو ACBO یوه سرلارې مؤسسو وینم." هغه پوهه او مهارتونه چې د کاونټرپارټ له مستقیم ملاتړ څخه د ظرفیتونو د لوړولو افغان مؤسسې (ACBO) ترلاسه کړي دي، دغې مؤسسې ته یې دا توان ور بخښلی چې په پراخه کچه خدمتونه د هېواد په کچه ټولنو ته وړاندې کړي، چې په دې توگه د مدني ټولني د دغې شریکبانې مؤسسې اوږدمهالی پایښت یقیني شوی دی.

البکس سردار د ۲۰۰۸ کال په اکتوبر کې افغانستان ته راغی او د اېکس له ادارې مخکښانو سره یې وکتل چې په دې توگه یې ددوی هم مهاله ظرفیت او دروزنو اړتیاوې و ارزولې. په پای کې پرېکړه وشوه چې باید یو درې ورځنی متوسط د اډویکسی ټریننگ او دوه ورځنی د اډویکسی. متوسط ټریننگ د روزونکو له پاره د ۲۰۰۹ کال د مارچ له ۱۵مې څخه تر ۱۹مې نېټې پورې دایر کړل شي. په دغه ټریننگ کې د کاونټرپارټ مخکښو کارمندانو، او د شریکبانو مؤسسو هغو کارمندانو چې له اېکس سره کار کوي برخه واخیسته. په دغه ټریننگ کې د اېکس د مدني ټولني د ملاتړ د ارتباطي مؤسسو او د مدني ټولني د ملاتړ له مرکزونو څخه د اتو تنو ښځینه وو په شمول ۲۲ تنو گډون وکړ.

په دغه ټریننگ کې د اډویکسی. ابتدایي او هم ډېر پرمختللي مفاهیم، تعریفونه او د اډویکسی. د تعریف میکانیزمونه، د سرچینو تشخیصول او له ځواک څخه کار اخیستل، د ټولني د اړوندو مسایلو په نښه کول، او د اډویکسی. د کمپاین بهیر، تشریح شول. د دغه ټریننگ د ترلاسه

د مؤسساتي ظرفیتونو د ارزونې کموالي د مدني ټولني د زیاترو افغان ورو ټولنو مخه نیولې چې په پایښتیزه توگه تمویلونکې ادارې ولري چې په دې توگه اوږدمهالی فعالیتونه او پروگرامونه یقیني کړي. د مدني ټولني د محلي مؤسسو له پاره د مالي سرچینو خونديتوب څه آسانه خبره نه ده، دا ځکه چې دوی له زیاترو لویو او ډېرو منظمو مؤسسو سره د رقابت په ډگر کې له ستونزو سره مخ کېږي. خو له دې ټولو ننگونو سره سره، د مدني ټولني ځینې مؤسسې په افغانستان کې خپل پایښتیز پرمختگ څرگندوي.

د ظرفیتونو د لوړولو د افغان مؤسسې کارمندان

د ظرفیتونو د لوړولو افغان مؤسسو (ACBO) یوه پر گټور نه ولاړه مؤسسو ده چې په ۲۰۰۵ کال په کابل کې د یو شمېر لېوالو مدني فعالانو له خوا تاسیس شوې ده چې د ټولني د پرمختیایي کار پر مخ بیولو له پاره د ټولني مستقیمې گډون ونهې ته ځانگړې شوې او مصممه مؤسسو ده.

د دغې مؤسسې د لرلید او ماموریت پر بنسټ، نوموړې مؤسسو د ۲۰۰۵ په ډسمبر میاشت کې د کاونټرپارټ نړیوالې مؤسسې له خوا د مدني ټولني د په نښه شوې مؤسسې په توگه انتخاب کړل شوه، چې په دې لړ کې د متحدو ایالتونو د نړیوالې پرمختیایي ادارې د سخاومندانه مالي مرستو مننه او ستاینه کوو. د افغان مدني ټولني د پیاوړتیا نوبت (اېکس) پروگرام له مقصدونو څخه یو اصلي مقصد دا دی چې د هېواد په لسو ساحو کې د خپلو نهو شریکبانو مؤسسو ظرفیتونه لوړ کړي. د مدني ټولني په دغو گروپونو کې دوه مؤسسې د مدني ټولني د ملاتړ ارتباطي مؤسسې (ISOS) دي او اووه د مدني ټولني د ملاتړ مرکرونه (CSSCs) دي چې د ټول افغانستان په کچه د مدني ټولني د مؤسسو د پرمختیایي ملاتړ له پاره د یوه پایښتیز بنسټ را منځته کولو ته یې فعالیتونه متمرکز دي. د کاونټرپارټ د مدني ټولني د ملاتړ دوه ارتباطي مؤسسې (ISOS) د ټول افغانستان د لسو ساحو په کچه د مدني ټولني د ملاتړ اوو مرکرونو (CSSCs) ته د ظرفیتونو لوړولو مرستې کوي. د مدني ټولني د ملاتړ ارتباطي مؤسسې او د مدني ټولني د ملاتړ مرکرونه د مدني ټولني ۲۰۵ ساحوي مؤسسو ته په مستقیمه توگه روزنې، پرمختیایي ملاتړ، او تخنیکي مرستې برابروي.

د اېکس له خوا د ACBO مؤسسې د ټریننگونو تر مالي ملاتړ وړاندې، دغې مؤسسې د اوو پروژو پروپوزلونه ډېر شمېر تمویلونکو مؤسسو ته وړاندې کړي وو، خو ټول یې له یوه سره ددې له امله نه وو منل شوي چې د دغې مؤسسې داخلي ظرفیت کم وو او د ټولني د اړتیاوو د ارزونې او د پروپوزل د لیکلو په برخه کې یې ناکافي تجربه درلوده. وروسته له دې چې د

د افغان مېرمنو تعلیمي مرکز چې د کاونټرپارټ شریکبانې مؤسسو ده....

د افغانستان له امله ترلاسه شوی دی چې دغه شوراگانې له خپلو ټولنو سره کار کوي چې په کورنیو او په ټولیزه توگه د ټولني په کچه د ښځې په حالت کې ښه والی راولي.

د افغان مېرمنو د تعلیمي مرکز له آر فعالیتونو څخه د ټولني د بسیج کولو له لارې د ښځو مرسته کول دي چې د ښځو پر وړاندې تشدد له منځه یوسي. دغه هدف د ښځو د شوراگانو

د آيپکس او سټيپ کارمندانو په کابل کې د ډېرو بې وزله کورنيو سره مرسته وکړه

هر کال د سخت ژمي له امله د افغانستان مليونونه نفوس له سختو کړاوونو سره لاس او گړېوان وي، هغوی چې نه کور لري او د سون موادو، گرمو جامو، سرپنا او گرمې ډوډۍ له نشتوالي سره مخ وي. د تېرو څو کلونو په بهير کې، افغانان له سختو بحرانې ستونزو سره لاس او گړېوان دي، چې يو لامل يې له گاونډيو هېوادونو څخه د بېرته را گرځېدونکو مهاجرو هجوم دی.

اکبر او کورنۍ يې

دا د کاونټرپارټ د کارمندانو نوښت و چې په خپل دفتر کې يې دغه موضوع را پورته کړه چې په کابل کې له اړمنو خلکو سره مرسته وکړي او د کاونټرپارټ د ټولټاکنو د بهير مرستندوی دفتر (STEP) کارمندانو هم يو شمير مجلسونه په دغه اړه دايږ کړل او ددې ژمنه يې وکړه چې له ځينو هغو افغان کورنيو سره چې له ستونزو سره لاس او گړېوان دي مرستې وکړي. د سټيپ دفتر کارمندانو د اړمنو کورنيو په نښه کولو او له دوی سره د غذايي موادو د مرستې د برابرولو گډه کار هم ترسره کړ. د دوو اوونيو په بهير کې، د کاونټرپارټ کارمندان په دې وتوانېدل چې ۵۸۰۰ امريکايي ډالر بسپني له کارمندانو او هم له نورو مرستندويانو را غونډ کړي. د ۲۰۰۹م کال د ژمي د مرستو په څولۍ کې کمپلې، اوږه، غوړي، بوره، چای، وريچې او د خوړو نور توکي شامل وو چې په ۴۰ اړمنو کورنيو وپېشل شول.

کاونټرپارټ او د په کتبه نه ولاړ قانون له پاره نړيوال مرکز د زده کوونکو او ځوانانو تر منځ د قانون د اهميت او د جندر مسايلو په اړه عامه پوهاوی زياتوي

پای کې د افغانستان د ملي ټلويزيون له خوا د يوې لټلۍ سره په نتيجه کې، د ټلويزيون ليدونکو څرگنده کړې وه چې دوی د دغې سيالۍ د ليدلو څخه ډېر څه زده کړل. ددې له پاره چې د دغې سيالۍ اغېزې نورې هم زياتې شي، د افغانستان ملي راډيو ټلويزيون ددغې سيالۍ پروگرام په ملي کچه خپلو ليدونکو کتونکو ته خپور کړ، چې د هېواد ټولو ۳۴ ولايتونو ته يې خپرونې رسېږي. دغه پروگرام د جېم په ورځ يا د جنورۍ په ۳۰مه نېټه خپور شو، او د يکشنبې په ورځ د جنورۍ په ۳۱مه نېټه يو ځل بيا خپور کړل شو. پر دې سر بېره د پوښتنو او ځوابونو د کتابگوټي په ۴۰۰ جلد د دغې سيالۍ د پروگرام په گډونوالو هم وپېشل شوې. په ټوليزه توگه، د دغو فعاليتونو په اړه داسې وړاندوېنه هم کېږي چې په ملي کچه د زده کوونکو او ځوانانو تر منځ بايد دغه ډول تعليمي اغېزې نورې هم پراخې شي، او بايد د مدني ټولني، په ټولنه کې د قانون او د جندر مسايلو په اړه پوهاوی او اهميت يې نور هم زيات کړل شي.

د ۲۰۰۹م د جنورۍ په ۲۵مه نېټه ۴۰۰ زده کوونکو په کابل کې د کاونټرپارټ د شريکايې ټولني (د په کتبه نه ولاړ قانون له پاره نړيوال مرکز (ICNL) له خوا د ټلويزيون په پرده د ذهني سيالۍ پروگرام خپور کړ چې دغه پروگرام د مدني ټولني، جندر او حقوقي مسايلو په اړه و. د دغې ذهني سيالۍ په پروگرام کې ۸۰ تنو نجونو او ۳۲۰ تنو هلکانو برخه اخيستې وه، چې ۲۰ تنو (۱۰ هلکانو او ۲۰ نجونو) د سټېژ پر سر د لومړي مقام د خپلولو له پاره يو له بل سره سيالي وکړه. ددغې سيالۍ هدف دا و چې د ځوانانو او زده کوونکو تر منځ د مدني ټولني، د قانون د اهميت او د جندر د مسايلو په اړه د دوی د پوهاوي کچه لوړه کړل شي. تر سيالي مخکې هر برخه اخيستونکي زده کوونکي د پوښتنو او ځوابونو يو کتابگوټي چې د کاونټرپارټ له خوا چاپ شوی و، ترلاسه کړل، چې په دغه کتابگوټي کې د مدني ټولنې، قانون او د جندر مسايلو په اړه ۵۰ پوښتنې او ځوابونه ځای پر ځای وو. د دغې سيالۍ په

د افغان مېرمنو تعليمي مرکز چې د کاونټرپارټ شريکايې مؤسسه ده خپل کارونه يې د افغانستان هتيفو ولايتونو ته وغزول

د افغان مېرمنو تعليمي مرکز د خپل تاسيس د ۱۹۹۱م کال څخه را په دې خوا د اړمنو ښځو او ماشومانو له پاره د پروگرامونو او پروژو په تطبيقولو سره مرسته کړې ده، چې هدف يې د ښځو د ژوند په حالت کې بدلون راوستل او د ماشومانو هوساينه ده. پر دې سربېره د افغان مېرمنو تعليمي مرکز ژمن دی چې د ښځو او ماشومانو د حقونو په اړه مدافعه وکړي او د اعادې له پاره يې د زيدخله اړخونو ملاتړي را جلب کړي او دا چې په هېوادنۍ کچه له پامه د غورځول شوو ښځو ملاتړي او مرسته وکړي.

د ۲۰۰۸م تر نيمايي پورې د افغان مېرمنو مرکز د هېواد په شمال (بلخ او فارياب) کې دوه ساحوي دفترونه درلودل او دوه ساحوي دفترونه يې د هېواد په سهيل (پکتيا او وردگ) ولايتونو کې درلودل، چې مرکزي دفتر يې په کابل کې دی. د ۲۰۰۸م کال په ډسمبر کې د افغان مېرمنو تعليمي مرکز په ستراتيژيکه توگه خپل يو منطقي دفتر په ننگرهار کې پرانيست چې د ختيځ زون (لغمان، نورستان، او کنړ) ولايتونه تر خپل کاري پوښښ لاندې راولي. دغه نوی منطقي دفتر مالي مرسته د انټرفيت مؤسسې (ICCO) او په دې وروستيو کې د ايشيا فونډېشن له خوا د افغان مېرمنو د تعليمي مرکز سره د يوه کال له پاره د بلاعوضه مرستو په دود ډالۍ شوې ده.

د افغان مېرمنو تعليمي مرکز د ښځو له پاره د پروژو له لارې د ښځو د حقونو په اړه د عامه پوهاوي د لوړولو، د مسلکي زده کړو په شمول د مختلفو موضوعاتو په اړه روزنيز ورکشاپونه، د ظرفيتونو لوړول، د ټوليزې - رواني سلامتۍ روزنې، روغتيايي ښوونه او روزنه، سواد زده کړه، د سولې تعليمات او نورو موضوعاتو په اړه کار کوي. (پاڼې په ۴۳ مخ کې)

د افغان مېرمنو تعليمي مرکز د خپل تاسيس د ۱۹۹۱م کال څخه را په دې خوا د اړمنو ښځو او ماشومانو له پاره د پروگرامونو او پروژو په تطبيقولو سره مرسته کړې ده، چې هدف يې د ښځو د ژوند په حالت کې بدلون راوستل او د ماشومانو هوساينه ده. پر دې سربېره د افغان مېرمنو تعليمي مرکز ژمن دی چې د ښځو او ماشومانو د حقونو په اړه مدافعه وکړي او د اعادې له پاره يې د زيدخله اړخونو ملاتړي را جلب کړي او دا چې په هېوادنۍ کچه له پامه د غورځول شوو ښځو ملاتړي او مرسته وکړي.

د ۲۰۰۸م تر نيمايي پورې د افغان مېرمنو مرکز د هېواد په شمال (بلخ او فارياب) کې دوه ساحوي دفترونه درلودل او دوه ساحوي دفترونه يې د هېواد په سهيل (پکتيا او وردگ) ولايتونو کې درلودل، چې مرکزي دفتر يې په کابل کې دی. د ۲۰۰۸م کال په ډسمبر کې د افغان

کاونټرپارټ نړيواله مؤسسه د افغان مدني ټولني د پياوړتيا نوښت (آيپکس)

